

DOCTRINA PARTIDULUI

Uniunea pentru Reconstrucția României - URR

Considerente preliminare

Doctrina URR este o doctrină de centru-dreapta care îmbină direcțiile a două ideologii clasice, anume creștin-democrația și liberalismul. Acest aliaj ideologic se explică, în primul rând, prin exigențele contextului politic intern. Situația specială a tranziției de la comunism la democrație reclamă anumite strategii care nu se definesc, neapărat, în termenii concurenței dintre ideologiile clasice. Există foarte multe măsuri care s-au luat cu mare greutate sau nu s-au luat nici până acum, măsuri ce vizează, pur și simplu, funcționarea sistemului democratic, fie că el este văzut din perspectiva liberalismului, social-democrației sau creștin-democrației. Pentru a lua aceste decizii indispensabile funcționării unei societăți normale nu e necesară o doctrină "pură" din punct de vedere ideologic, iar faptul că ele nu au fost luate atâta timp nu se datorează atașamentului față de anumite valori și principii ideologice, fie ele și discutabile, ci unui model vicios de practică politică de care URR se delimitează tranșant.

În al doilea rând, rolul politic al ideologiilor a scăzut dramatic, în toată lumea, cu deosebire după căderea comunismului ca ideologie pură și absolută, care și-a arogat funcția de a transforma în mod discreționar realitatea. În momentul de față, principiul esențial după care se ghidează partidele politice din lumea către care tinde și România este pragmatismul, adică adoptarea de politici și micropolitici care răspund cât mai adecvat problemelor concrete, punctuale, pe care le ridică noile realități sociale și culturale, indiferent de orientarea ideologică care le-ar putea fi atribuită. Chiar dacă suntem departe de ceea ce în țările dezvoltate se numește societate "postmaterială", chiar dacă avem probleme specifice, este evident că trebuie să tindem către același model de strategii politice care se inspiră din mai multe surse ideologice, deoarece acestea nu fac altceva decât să încerce să fie cât mai receptive față de necesitățile variate ale diferitelor grupuri sociale, având în același timp ca obiectiv prioritar implicarea cetățenilor în actul decizional.

De altfel, nicăieri în lume, și nici în România, partidele democratice ale trecutului nu au încercat să-și impună cu orice preț ideologia în dauna intereselor celor pe care îi reprezentau și, în general, a intereselor societății. Istoria politicii moderne include un lung șir de hibridizări ale doctrinelor și de ajustare a acțiunii practice în funcție de exigențele momentului; de multe ori s-a întâmplat ca politicieni conservatori să susțină principii liberale, sau ca liberalii să promoveze măsuri sociale. Important e ca obiectivele mari ale societății (iar sondajele de opinie arată că aceste obiective generale ale democrației și economiei de piață sunt identificate ca atare de majoritatea electoratului) să fie atinse ca rezultat al unui act de guvernare eficient. Din păcate, guvernările de până acum nu au reușit nici pe departe să producă astfel de rezultate.

În consecință, orientarea doctrinară a URR poate fi sintetizată în 5 direcții principale, fiecare din ele compusă din câteva atribute ideologice. Unele dintre ele, precum proprietatea privată, responsabilitatea individuală sau inițiativa caracterizează în egală măsură cele două orientări principale de centru-dreapta, cu diferențe de nuanță neesențiale. Altele, cum ar fi pragmatismul, subsidiaritatea, democrația directă, pluralismul sau toleranța înclină către una dintre cele două direcții ideologice, dar au în același timp o relevanță clară și pentru cealaltă, astfel că profilul final pe care ele îl compun împreună este unul coerent de centru-dreapta. În același timp, toate aceste atribute, fără excepție, exprimă acele valori europene esențiale care stau la baza modelului politic, social și economic a cărui consolidare dorim să o realizăm în România.

Pragmatism și subsidiaritate

Prima direcție majoră include atributele *pragmatismului politic* și pe cel al *subsidiarității efective*.

Pragmatismul se referă exact la un tip de politică orientată spre rezultate și mai puțin preocupată de puritatea ideologică a soluțiilor pe care le propune. Pragmatismul e o valoare centrală a URR. El înseamnă și asumarea până la capăt a problemelor grave cu care se confruntă România, și susținerea acelor soluții cât mai eficiente de rezolvare a lor, fără a întreține însă iluzia că ele pot fi rezolvate peste noapte prin ordonanțe de urgență foarte ingenioase sau prin ecouri de presă bine controlate.

Principiul subsidiarității are în vedere faptul că prosperitatea și adevărata justiție socială nu se pot asigura niciodată doar de sus în jos, nu pot fi "date" de guvern "populației". Ele trebuie să

se bazeze pe practici curente la nivelurile de bază ale societății, să fie create și susținute în mod continuu la nivelul celor mai restrânse comunități locale. Adevărata performanță a democrației se creează (și se poate evalua) la acest nivel; nu e o sarcină ușoară, fiindcă subsidiaritatea, pentru a fi funcțională, necesită o participare politică foarte ridicată, care acum nu există. De aceea, subsidiaritatea efectivă e o strategie esențială și în același timp un obiectiv de durată al URR.

Comunitate și tradiție

O a doua direcție include atributul *comunității puternice* și pe cel al *valorizării tradiției*.

Una din primele exigențe ale societății românești ar trebui să fie refacerea comunităților puternice, funcționale, dar nu a comunității amorfe impuse de sistemul comunist, care se baza pe o solidaritate a supraviețuirii. Comunitatea pe care URR dorește s-o creeze trebuie întemeiată pe o coeziune și solidaritate reale, care să permită atât materializarea rapidă și eficientă a intereselor majorității, cât și ocrotirea celor care au nevoi speciale, deoarece se află în situații speciale. Comunitatea trebuie să ofere, în măsura în care este posibil, o cât mai bună egalitate a șanselor; nu omogenizarea societății, ci crearea posibilității ca fiecare să-și pună cât mai bine în valoare însușirile (în primul rând prin educație, dar și prin asistență medicală, socială etc.). Un rol esențial în cadrul comunității revine familiei ca placă turnantă între indivizi și societate; familia ar trebui să fie, în general, cea mai restrânsă dar și cea mai funcțională "comunitate", elementul de bază al comunităților mai largi. În plus, familiei îi revin responsabilități speciale în situația efortului uriaș al reformării sistemului social și politic (spre exemplu în educație, în adaptarea la noile condiții), și de aceea ea trebuie să se bucure de o atenție aparte.

Valorizarea tradiției se referă la găsirea acelor metode flexibile și creative de păstrare a tradițiilor românești. Formele culturale împlinite în care se regăsesc tradițiile noastre trebuie păstrate ca atare, ca parte a memoriei colective dar, pentru că nimic nu stagnează în lumea în care trăim, spiritul însuși care le-a creat trebuie dus mai departe, înspre forme noi de creație. Este important de precizat faptul că tradițiile românești nu se limitează, cum se consideră adesea, la folclor. Avem tradiții în creația cultă, așa cum avem și tradiții industriale; toate acestea trebuie și ele să fie pe de o parte păstrate (conservate) ca atare, în formele lor istorice, pe de altă parte cultivate și duse mai departe. URR consideră istoria în primul rând ca motivație pentru realizări viitoare, și nu ca sursă de automăgulire sau consolare, ca destinație pentru evadarea din fața greutăților prezentului. Privită cu discernământ, istoria noastră oferă și modele

de acțiune, și contra-modele; oferă și motive de mândrie și momente de grație, așa cum oferă și momente tragice a căror repetare trebuie evitată.

URR se pronunță categoric pentru respectarea legilor și pentru aplicarea lor în condiții de perfectă egalitate între cetățeni. Există însă anumite funcții pe care legile nu le pot îndeplini, de exemplu aceea de a oferi modele de gândire și acțiune. În general, legile trebuie să interzică săvârșirea acțiunilor dovedite a fi vătămătoare pentru indivizi sau societate, și nu să oblige la săvârșirea acțiunilor considerate, în acel moment, că reprezintă binele moral. Aici intervine rolul esențial al tradiției care, departe de a avea doar o funcție decorativă, oferă modele de gândire și acțiune. Doar de la acestea plecând poate fiecare să gândească și să acționeze liber, într-un mod care îl reprezintă doar pe el; tradiția este cea care oferă substanță și continuitate vieții în societate, și fundalul necesar oricărei existențe private. În acest sens, un capitol special al tradiției îl constituie valorile creștine. Ele sunt esențiale în calitatea lor de principal suport al moralității pentru o largă majoritate a românilor. Valorile creștine au un rol esențial în formarea celor tineri și în crearea unor raporturi cât mai solide și mai umane în cadrul comunității.

Democrație și conducere

A treia direcție doctrinară este cea definită de atributele *democrației directe* și al *conducerii în echipă*.

Democrația directă poate funcționa atât la nivel național cât și local și ea se poate manifesta în două direcții: în primul rând, referendumuri și consultări ale tuturor cetățenilor cu drept de vot. În al doilea rând, inițiative prin care electoratul propune, atunci când socotește necesar, adoptarea anumitor măsuri. URR propune introducerea și utilizarea cu discernământ a formelor democrației directe, în special a consultărilor impuse, deoarece dacă frecvența acestora depășește în mod sensibil nivelul de participare politică pe care îl poate oferi societatea, ele pot crea un efect advers, de îndepărtare a cetățenilor de procesul politic. Democrația directă este, și ea, un indicator esențial al gradului de evoluție și funcționalitate al unui sistem politic democratic; este și o metodă de îmbunătățire a performanțelor acestui sistem, dar în primul rând este un obiectiv strategic a cărui realizare depinde de întrunirea mai multor factori (participare politică ridicată, stabilitate politică, coeziune socială etc.), așadar ea este obiectiv pe termen mediu și lung. Pe lângă aceste forme generale ale democrației directe, URR susține chiar în organizarea internă a partidului cele mai directe și mai transparente forme ale democrației:

alegerea directă a conducerii, votul deschis (cu o unică excepție impusă de Legea Partidelor) și autonomia largă a filialelor, care scurtează și ea procesul reprezentării în adoptarea unei decizii.

Conducerea în echipă e un alt element esențial al noii viziuni asupra actului politic pe care o propune URR. Politica românească a fost și este încă dominată de lideri discreționari, a căror primă preocupare e nu generarea unui act de guvernare eficient, ci acapararea unei părți cât mai consistente a puterii, chiar dacă asta se face cu prețul strivirii structurilor democratice ale propriului partid, al promovării unor personaje obediente și șterse în eșaloanele 2 și 3 ale partidelor, ministerelor etc., astfel încât ei să nu constituie o concurență reală. În sfârșit, prețul plătit pentru pofta necontrolată de putere care îi bânuie pe actualii actori politici principali poate lua forma afectării grave a echilibrului dintre puteri, de exemplu atunci când Președinția încearcă să-și extindă dominația, dincolo de limitele constituționale, asupra Guvernului, sau Guvernul asupra Parlamentului. Principiul conducerii în echipă vine, de aceea, să corecteze aceste excese; el urmărește eficiența ce rezultă din cooperare, în locul luptelor pentru putere care se duc mai mult în interiorul partidelor, instituțiilor și guvernelor decât între partide.

Persoană, proprietate și responsabilitate

A patra direcție cuprinde ca atribute *persoana autonomă, proprietatea privată și contabilizarea responsabilității*.

Ideea persoanei autonome se împletește organic cu cea a comunităților puternice. O comunitate puternică și funcțională se poate forma numai din cetățeni autonomi și activi; o comunitate dominată de spiritul conformismului și de acea formă de solidaritate a supraviețuirii nu va reuși să creeze niciodată nici prosperitate, nici forme avansate ale dreptății. De aceea devine esențială capacitatea politică ("politică" în sensul larg al existenței împreună cu ceilalți) a cetățenilor, crearea acelor forme instituționale care să le pună cât mai bine în valoare disponibilitatea de a se implica în administrarea treburilor publice; trebuie stimulată înțelegerea faptului că acest gen de implicare este forma ideală de urmărire a acelor interese private care au și o relevanță comunitară, adică marea lor majoritate.

Proprietatea privată este, alături de garanțiile legale privind egalitatea formală dintre cetățeni, cea mai importantă bază pe care se dezvoltă acest tip de cetățeni autonomi și activi; din

păcate, deși principiul ei a fost îndelung clamat în anii tranziției, situația proprietății private nu este nici astăzi satisfăcătoare.

În sfârșit, corelativul logic al persoanei autonome și al libertății de care ea trebuie să se bucure este contabilizarea strict individuală a responsabilității sale, o idee față de a cărei aplicare se manifestă multă reticență, dar care este indispensabilă construirii unei societăți funcționale. De la nivelul Guvernului până la cele ale administrației publice și ale multor întreprinderi economice, responsabilitatea individuală nu este încă o regulă a jocului; ea nu este nici asumată din interior, nici impusă instituțional, ci este disipată asupra unor colective atât de largi, încât se pierde fără urmă. Această practică produce neajunsuri uriașe: administrare dezastruoasă a țării și a localităților, servicii publice în plină descompunere, găuri în bugete, dispreț față de cetățenii obișnuți etc. De aceea, responsabilitatea individuală este una din condițiile necesare trecerii de la situația în care pierdem toți împreună (cu excepțiile binecunoscute), la situația în care putem câștiga toți împreună. Pe de altă parte, responsabilitatea individuală trimite imediat la tema mai largă a justiției și legalității. URR pleacă de la faptul esențial că egalitatea cetățenilor în fața legii nu este încă o realitate substanțială în România și prevede, ca principală cale de a o dobândi, consolidarea instituțiilor cu atribuții în domeniu. Așa-zisele campanii anticorupție ale ultimului deceniu, cu decizii capricioase și cu graficul arestărilor hotărât de partidul aflat la putere, nu sunt în realitate decât o lovitură grea dată instituțiilor care au sarcina de a asigura respectarea legii, deoarece le uzurpează atribuțiile. De asemenea, trebuie amintit faptul că nu doar corupția generalizată afectează starea justiției în România. Incoerența reglementărilor și inflația legislativă, împreună cu faptul că legea nu e percepută ca un mecanism obiectiv și transpersonal, fac ca Poliția, Parchetul și chiar tribunalele să ia în considerare doar anumite legi și să ignore altele; o situație intolerabilă care reclamă cu necesitate soluția amintită mai sus.

Pluralism, toleranță și inițiativă

A cincea direcție doctrinară este cea care reunește atributele *pluralismului autentic*, *toleranței reciproce* și *inițiativei libere*.

Pluralismul se întemeiază pe un principiu simplu: fiecare are dreptul să se autodefinească și să-și afirme diferența. El poate suna chiar banal în formularea sa clasică, anume "fiecare are libertatea să facă ce vrea, atâta timp cât nu încalcă libertatea celorlalți", dar realizarea practică a acestui principiu aparent banal nu e deloc simplă.

Libertatea fiecăruia de a face orice, îngădită doar de libertatea celorlalți, trebuie susținută de o reală toleranță a fiecăruia față de ceilalți, de o acceptare reală a diferenței prin care aleg ei să se definească. În plus, a trasa cu rigoare și justețe limita până la care poate merge libertatea de acțiune a persoanei e o operă de mare finețe, care reclamă instituții competente și înalt funcționale. Comunitățile, atât comunitatea largă națională, cât și cele locale, trebuie să identifice, printr-un efort de clarificare a valorilor prin care se definesc și a proiectelor majore în care sunt interesate, acele cadre dincolo de care acțiunea individului e considerată vătămătoare. Ca și democrația directă sau subsidiaritatea efectivă, și toleranța reală între membrii comunității este o valoare a cărei transpunere în practică nu se poate desăvârși pe termen scurt. Nu numai că trasarea limitelor amintite mai sus este foarte dificilă (ca și aplicarea lor nediscriminatorie fiecărui caz în parte), dar această operație de cenzură se reglează după un exercițiu îndelungat de negociere cu inițiativele generate de interesele particulare cărora li se aplică.

Stimularea inițiativei libere este, astfel, un alt punct esențial al doctrinei URR. Inițiativa liberă este văzută ca însuși mecanismul care produce în economie prosperitatea, în societate pluralismul, în viața comunitară dinamismul și în politică un act de guvernare eficient.

Considerente finale

O primă remarcă ce trebuie făcută în legătură cu doctrina URR este aceea că ea, consecventă valorii centrale a pragmatismului, reunește în mod intenționat atribute de un înalt nivel de generalitate, cum sunt principiile pluralismului sau al liberei inițiative, cu atribute mult mai concrete cum sunt cele ale conducerii în echipă sau al responsabilizării individuale. Fiecare atribut reflectă, pe de o parte, o convingere profundă, pe de alta implică soluții ferme pentru probleme concrete. Doctrina URR este, astfel, sursa de inspirație pentru crearea unui program politic al URR care să fie un răspuns la programele politice prea vagi ale partidelor politice românești. Nu de puține ori, atunci când ajung la putere, inițiază politici arbitrare care nu se potrivesc prea mult propriului program, sau se potrivesc la fel de bine oricărui alt program, tocmai din cauza ambiguității constitutive a acestora. Evident, o cauză încă mai importantă a caracterului arbitrar al guvernărilor tranziției este lipsa atașamentului real față de valori și principii, fie ele și vag exprimate.

De asemenea, o altă constatare care se poate face imediat față de conturul general al acestei doctrine este că ea se raportează la niște obiective pe termen lung și are în vedere o acțiune politică îndelungată, de construcție prin efort constant și plecând de la un atașament profund față de ideile și valorile asumate. Este, și aceasta, o replică dată stilului "cosmetic" de guvernare generat de devastatoarele obsesii pentru imagine și pentru aparențe care au caracterizat îndeobște guvernările de până acum. În acest sens, URR se delimitează categoric de optimismul iresponsabil și demagogic al clasei politice actuale referitor la nivelul de democrație și de performanță economică al României, precum și referitor la condițiile de integrare europeană a ei. Această doctrină propune, dimpotrivă, recunoașterea situației reale, așa cum este ea, și transformarea ei prin prisma unor ținte precise și printr-un efort colectiv de durată.

Doctrina URR nu este una calculată abstract, ci ea provine direct din experiența de viață a celor care au fondat partidul Uniunea pentru Reconstrucția României, precum și a celor care au decis apoi să se alăture acestui proiect politic. Ca o consecință directă, statutul partidului este astfel gândit încât această relație directă să funcționeze și în viitor: orientarea ideologică și strategiile majore ale URR vor rămâne întotdeauna vii, dinamice în sensul că, dincolo de câteva principii și valori fundamentale ale democrației la care nu se poate renunța, vor reflecta întotdeauna aspirațiile celor care se vor alătura URR și ale celor pe care URR îi reprezintă. Doctrina URR reflectă o anumită cultură și un anumit mod de viață, care pun mare preț pe libertatea personală, pe dinamism, pe curajul de a acționa nemijlocit și pe rezultatele care pot fi astfel obținute; în același timp, însă, acest mod de viață prețuiește echilibrul, luciditatea, moderația, respectul reciproc și bunul simț care trebuie să ofere o formă de comunicare și interacțiune între oameni. Este o mentalitate care include necesitatea respectului față de lege indiferent de poziția politică, socială sau economică a cuiva la un moment dat.

Acesta este și motivul pentru care URR a ales termenul de "uniune" în locul celui de partid. URR este în primul rând o construcție politică, dar este și o nouă formă de comunicare și acțiune care își propune să atingă un nivel de coeziune și eficiență superior celor pe care le-au oferit (și le oferă încă) formele de asociere anterioare din România. Mai presus de orice, doctrina URR urmărește, așa cum sintetizează și motto-ul partidului - "Fiecare contează" - crearea de comunități în care fiecare individ să fie recunoscut și luat în considerare, care să ofere fiecăruia posibilitatea de a-și afirma demnitatea personală și de a-și dezvolta umanitatea într-o manieră relevantă și pentru aspirațiile lui intime, dar și pentru comunitatea în care trăiește, aici în România.